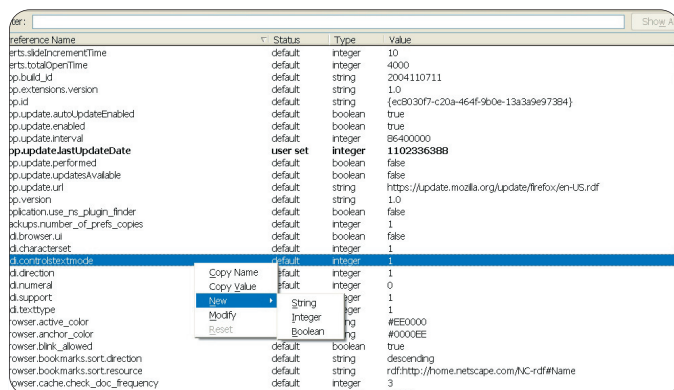

Konfiguracija

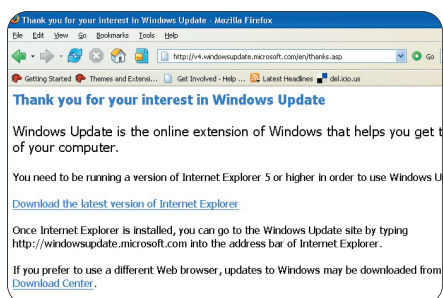
▲ Pravu moć podešavanja Firefoxa saznat ćemo tek kad u polje za adresu upišemo "about:config"

S pomenuli smo minimalističku prirodu Firefoxa, kako ima malo opcija koje bi se mogle podešavati. No dodatak zanimljivog imena Configuration Mania ispravlja tu nepravdu otvarajući brojne napredne opcije. Svakako moramo preporučiti i Tabbrowser Preferences, koji je zaslužan za fino podešavanje *tabova*, njihovo otvaranje te način na koji će se pojavljivati novi kad vanjska aplikacija to bude zahtijevala.

TP se, za razliku od ostalih ekstenzija (Tools-Extensions), konfigurira u Options-Tabbed Browsing. Još jedan zlatni rudnik opcija nalazi se zapravo vrlo dobro skriven u korisničkom direktoriju, a odnosi se na mijenjanje tekstualnih datoteka. Susrećemo se sa tri različite datoteke: *user.js*, u kojoj su spremljene razne detaljne korisničke postavke, *userChrome.css*, gdje je zapisan izgled samog *browsera*, i konačno *userContent.css* s nekim postavkama koje definiraju izgled stranica. Te datoteke ne postoje nakon standardne instalacije, ali je moguće napraviti prazne datoteke tih imena i mijenjati ih naknadno. Ogroman broj opcija također je dostupan upisivanjem teksta "about:config" u adresni prostor, no za njihov detaljniji (p)opis ovdje jednostavno nema mjesta.

Pretvorimo Internet u sigurno mjesto

Korisnici širom svijeta su frustrirani *browsersrom* koji se prestao razvijati još sredinom 2000. godine (IE 6.0 koji je izašao u listopadu 2001. tek je estetski dotjerana verzija 5.5) i koji je toliko prepun sigurnosnih propusta da je to netko lijepo uobličio u frazu: "Internet je postao nesiguran upravo zbog Internet Explorera." Koliko zapravo ima istine u tome? Pa svatko tko je pokretao Windows Update može sebi predočiti koliko je bilo sigurnosnih problema označenih kao kritičnih upravo za IE. Zamišljen kao "Katica za sve", IE je sastavni dio Windowsa i kao takav je osposobljen za dosta stvari koje olakšavaju administraciju i rad, no kad takav komad softvera izađe na maliciozni Internet, događaju se stvari koje ne bismo ni neprijateljima poželjeli. Malo tko se nije susreo s neželjenim *spyware* alatima koji se instaliraju bez znanja korisnika samim posjećivanjem sumnjivih stranica, a u goroj varijanti pojavljuju se i zloglasni *dialeri* koji imaju sasvim konkretan učinak (ponekad i četveroimenkast) na telefonski račun. Naravno, nije fer optuživati IE kao uzrok baš svih naših problema, ali činjenica je da je nezavisna sigurnosna tvrtka Secunia na dan 13. prosinca 2004. ustanovila kako postoji čak 19 (od 57) još otvorenih rupa u Exploreru (secunia.com/product/11/). Statistika je upravo poražavajuća, a za usporedbu, po istom istraživanju Firefox ih ima 3 (od 4) u istom vre-

▲ Naš Firefox pokušaj na stranicama Windows Updatea završio je neslavno

menaskom razdoblju, i to čak na dvije platforme (Windowsi i Linux).

Osim nabrojanih *bugova*, korisnici IE-a su ugroženi i kad koriste druge programe, budući da je *browser* njihova tipična komponenta. Jedan od najčešće citiranih je Outlook Express, koji može otvoriti nesiguran privatak, pozvati Explorer i tako ugroziti sigurnost sustava.

Još jedan od problema Explorera i njegovih korisnika je i nepridržavanje standarda za izgradnju Web-a. Još uvijek nisu potpuno i pravilno implementirani W3C standardi CSS-a i HTML-a. Zbog tržišnog udjela IE-a, *webmasteri* su bili - neznanjem ili linijom manjeg otpora - prisiljeni izobličavati svoje stranice kako bi bile ispravno prikazivane, efektivno uklanjajući ostale *browsere* iz igre. IE je dosta otporan na grube pogreške u kodiranju HTML-a, primjerice tolerira nezatvorene *tagove* i pogreške u tablicama, pa *webmasteri* koji to ne provjere najčešće ostave stranice u takvom stanju misleći kako sve radi.

Dajte nešto drugo!

Uz sve nabrojane nedostatke, jasno je da su korisnici vapili za bilo kakvom alternativom. Srećom, Opera se pojavila dosta rano, ali njoj su korisnici zamjerali komercijalnost i iznimno striktno pridržavanje standarda (što joj je uskratilo pristup na sve one stranice navedene u prethodnom odlomku), za što korisnici nisu imali razumijevanja. Ni njene revolucionarne mogućnosti nisu pale na plodno tlo, jer korisnici jednostavno nisu bili na njih naviknuti.

A onda je došao Firefox. Po prvi put nakon dugo vremena udio Internet Explorera počeo je padati. Po posljednjim statistikama je ispod 90 posto, dok je Firefoxa oko 5 posto (techspot.com/story16453.html). Dodatni poticaj korisnicima bile su i objave CERT-a, glavnog autoriteta po pitanju sigurnosti na računalima općenito, a uslijedile su brojne preporuke pojedinih korporacija i neovisnih portala. Ogromna zajednica entuzijasta pokrenula je i web *site* www.spreadfirefox.com čija je glavna namjena proširiti vijest do što više ljudi.

Firefox čak i u novinama

Tako je počela i jedna od marketinški najzanimljivijih akcija koje smo imali prilike vidjeti. Naime, predloženo je da se u tiskanom izdanju New York Timesa, svjetski poznatih novina, objavi puna stranica oglasa o Firefoxa. Novac se trebao skupiti od korisnika sitnim donacijama, a zauzvrat bi im se na toj stranici pojavilo njihovo ime. Bilo je potrebno skupiti novac od 2500 ljudi, no za 10 dana čak je deset tisuća ljudi uplatilo donaciju. Višak će se, naravno, raspodijeliti Firefoxivim programerima. Kako objasniti motivaciju ljudi da svoj novac daju za neki čudan cilj, reklamu u novinama za nešto što je ionako besplatno, pa nitko od njih ne može imati koristi od toga, jer nema tvrtka koja ga prodaje, niti će itko od njih previše profitirati što ga koriste neki drugi ljudi? Nije u pitanju samo činjenica da će im ime izići u novinama (što bi inače mogli postići samo u crnoj kronici, uz puno veći trud i posljedice). Nije ni borba protiv "imperija" koji je svojedobno svojim *browsersom* progutao skoro cijelo tržište. Ljudi jednostavno žele prenijeti poruku da su našli odličan proizvod i oslobodili se sigurnosnih problema, a sve u duhu Open Sourcea. Oglas se u novinama pojavio 16. prosinca, na dvije stranice.

Slična akcija je već završila u Njemačkoj, gdje je 2400 Firefoxivih korisnika doniralo novac (48 tisuća eura) za cijelu stranicu oglasa u frankfurtskim novinama Frankfurter Allgemeine Zeitung. Na oglasu je jednostavno pisalo "Feuer!" (vatral) zajedno s imenima donatora.

Mogućnosti Firefoxa

Po čemu se Firefox toliko izdvaja, što pridonosi njegovoj popularnosti? Nesumnjivo, njegov minimalizam u svijetu sve zahtjevnijih i pretrpanijih aplikacija dobro je došla osobina, ali on se još uvijek ponaša kao da mu ništa ne nedostaje. Odziv je brz (iako je bilo dosta prigovora sučelju), pokretanje gotovo trenutno (ako nemamo dodatka), a renderiranje stranica zadovoljavajuće.

Standardno je uključeno korištenje *tabova*, naslijeđeno iz Opere. To u osnovi funkcionira